

DENET DUYURU

Duyuru Tarihi : 02.08.2010
Duyuru No : 2010/052
Yayımlandığı Yer : DÜNYA GAZETESİ

Erdoğan SAĞLAM
YMM

Dr. Şenol TURUT
SMMM

BDO Yayıncılık A.Ş.

Avni Dilligil Sokak No: 12
34394 Mecidiyeköy/İstanbul
TURKEY

Tel: +90 212 275 96 90
Fax: +90 212 272 62 16
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağına bir parçasını teşkil etmektedir.

ÜCRETİNİN VERGİSİNİ DÜŞÜREN ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARI VE SONRASINDA YAŞANAN GELİŞMELER

Anayasa Mahkemesi, ücretlilerin gelir vergisi tarifesini değiştirerek vergisini artıran uygulamayı (5479 sayılı Kanun ile getirilen ve 2006 yılından itibaren uygulanan düzenlemeyi) iptal etmiş; bu karar milyonlarca çalışanı ve işvereni umutlu bir bekleyişe sevk etmiştir. Hatta pek çok çalışan veya işveren iptal kararının 8 Temmuz 2010 tarihinde yürürlüğe girmesini beklemeden iptal edilen hükme göre fazla vergi ödedikleri gerekçesiyle dava açmışlardır. Yasa koyucu iptal kararının yürürlüğe girdiği 08.07.2010 tarihine kadar herhangi bir düzenleme yapmamıştır. Dolayısıyla bu tarihten itibaren yasal bir boşluk doğmuştur.

Gelir Vergisi tarifesinin iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, 23.07.2010 tarihinde meclis'te kabul edilerek yasalaşan kamuoyunda "Torba Kanun" olarak anılan kanun ile yapılmıştır. Bu kanun cumhurbaşkanı tarafından onaylandıktan sonra Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecektir. Öneme ve aciliyetine binaen bu sürecin uzamayacağını tahmin ediyoruz.

BDO International global ağına toplam gelirleri 2009 yılında 5 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 110 ülkede bulunan 1.138 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 46.000 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Denet'in müşterilerine özel bir hizmetidir. İzinsiz çoğaltılamaz, iktibas edilemez.

İptal edilen düzenleme neydi?

2005 yılı sonuna kadar uygulanan sistemde ücret gelirleriyle diğer gelirler için farklı vergi tarifesı söz konusu idi. Ücret gelirleri her dilimde diğer gelirlere nazaran 5 puan düşük vergilendirilmekteydi. Bu uygulama 2006 yılı başında değıştirildi. İkili tarife esasına son verilerek, tüm gelirler için tek tarife benimsendi. Ayrıca gelir dilimleri azaltıldı. Yapılan değışiklik ücret dışındaki gelirlerin vergi yükünü önemli ölçüde azaltırken orta ve yüksek ücret geliri elde edenlerin vergi yükü ağırlaştırıldı.

Anayasa Mahkemesi, tarifede yapılan değışikliğin ücretliler aleyhine sonuç doğurduğu gerekçesiyle yeni tarifede yer alan en üst gelir dilimine ilişkin vergi oranı % 35'in uygulanmasını anayasaya aykırı bularak söz konusu oranı ücretliler yönünden iptal etti. İptal kararının 8.7.2010 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte ücret gelirlerine %35 oranında vergi uygulanabilmesinin yasal dayanağı ortadan kalktı.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı'nın gerekçeleri nedir?

Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçesi, 5479 sayılı kanun ile getirilen yeni tarifenin (%35'lik dilime giren) ücretlinin vergi yükünü anayasamızın 73. maddesinde hüküm bulun "Mali güce göre vergi ödeme" ilkesine aykırı olarak ağırlaştırmasıdır. Yüksek Mahkeme kararın gerekçesinde vergi adaletinin sağlanması için vergilendirmede farklı nitelikteki gelirlerin ayrı vergilendirme yöntem ve oranlarına tabi tutulmasının gereğini; diğer deyişle gelir, servet veya harcamanın vergilendirilmesinde konulara, nitelik veya miktarlara göre ayrı yükümlölükler ve oranlar belirlenebileceğini vurgulamıştır. Böylelikle "vergilendirmede ayırma prensibini" net bir şekilde ortaya koyan yüksek mahkeme, ücret gelirlerinin diğer gelir unsurlarına göre salt emeğe dayalı olarak elde edilen gelir niteliğinde olması ve vergi baskısının yüksekliği nedeniyle özellikle bu geliri elde edenlerin ekonomik durumları ile vergi oranları arasında doğrudan bir bağlantının kurulmaması ve ücretlilerden vergi alınırken gelirin niteliği ve mali gücün göz ardı edilmesinin düşünölemeyeceğini ifade etmiştir. Ayrıca Mahkeme kararında anayasanın 55. maddesindeki "Adaletli bir ücret elde etme" ilkesi gereği devletin "Adaletli bir ücret" için tedbir alma görevini de gündeme getirmiştir.

İptal kararı yürürlüğe girmiştir:

Yüksek mahkemenin, kararın yürürlüğü açısından belirlediği süre 8.7.2010 tarihinde dolmuştur. Ancak, yasa koyucunun bu 6 aylık süre içerisinde yeni bir yasal düzenleme yaparak yürürlüğe koymamış olması hukuksal bir boşluk yaratmıştır. Yeni bir yasal düzenleme yapıncaya kadar % 35 oranının kullanılamayacağı (Çünkü 08.07.2010 tarihinden itibaren yasada böyle bir hüküm yoktur.) açık olmakla beraber en üst dilimi aşan ücret gelirlerine hangi oranın uygulanacağı konusu tartışma yaratmıştır. Bazı görüşlere (Bkz. Bumin DOĞRUSÖZ, Torba Kanun Çıkmayınca, Referans, 12.7.2010) ve bize göre bir alt dilime ilişkin % 27 oranı uygulanabilecek iken; bazıları

en üst dilimi aşan ücret gelirlerine hiçbir oranda stopaj uygulanamayacağını savunmaktadır.

Yapılan Yasal Değişiklik:

Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bu iptal kararına göre ücretlilerin vergi yükünü artırdığı kabul edilen % 35'lik oran (tarifenin son dilimi) ücret gelirleri için uygulanmamalıdır. Oysa mecliste kabul edilen "Torba Kanun" ile yapılması öngörülen değişiklik şöyledir:

8.800 Türk Lirasına kadar.....	%15
22.000 Türk Lirasının 8.800 Türk Lirası için 1.320 TL, azlası.....	%20
50.000 Türk Lirasının 22.000 Yeni Türk Lirası için 3.960 TL	
(ücret gelirlerinde 76.200 TL'nin 22.000 TL'si için 3.960 TL), fazlası.....	%27
50.000 Türk Lirasından fazlasının, 50.000 TL' si için 11.520 TL (ücret gelirlerinde	
76.200 TL'den fazlasının 76.200 TL'si için 18.594 TL), fazlası	%35

Yasada bu değişikliğin yürürlük tarihi 1.1.2010 olarak belirlemiştir. Diğer taraftan geçici bir madde ile kanunun yayımından önce yapılmış olan gelir vergisi stopajlarının yeni hükme göre hesaplanan vergiden fazla olması halinde fark vergi tutarının terkin edileceği, tahsil edilmişse mükelleflerin sonraki dönemlerde ödeyecekleri gelir vergisinden mahsup edileceği, mahsup imkanının olmaması halinde nakden iade edileceği hükme bağlanmıştır.

Görüldüğü üzere, yeni tarifede Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına rağmen %35'lik oran ücret gelirleri için de korunmuştur. Yani ücret gelirinin son dilimi de %35 oranında vergiye tabi tutulacaktır. Burada değiştirilen tek şey %27'lik orana tabi gelir diliminin ücret açısından biraz yükseltilmesidir. Bunun da parasal karşılığı YILLIK 2.100 TL'na denk gelmektedir. Yani ücret geliri ne kadar fazla olursa olsun diğer gelirlerden vergi farkı sadece 2.100 TL ile sınırlıdır.

Yasa Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçelerini karşılıyor mu?

Öncelikle belirtelim ki, Anayasa Mahkemesi tarifedeki %35 oranını ücret gelirleri açısından iptal etmiştir. Buna göre ücret gelirleri açısından bu oranın artık gündeme gelmemesi gerekir. Oysa yeni düzenlemede bu oran ücretliler için de muhafaza edilmiştir. Yapılan düzenleme sadece %27 oranıyla vergilendirilecek tutarın bir miktar yükseltilmesinden ibarettir.

Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcıdır. Diğer deyişle mahkemenin verdiği karar, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Yasama organı, iptal kararının gerekçesi ile de bağlıdır. Nitekim bir Anayasa Mahkemesi kararında, yasama organının, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından sonra aynı konuda yeni bir yasa yaparken Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesinde gösterilen iptal nedenlerini dikkate alması gerektiği; Anayasa Mahkemesi kararlarıyla bağlılığın, Anayasa Mahkemesi'nin kararlarındaki iptal gerekçesiyle de bağlılığı içerdiği açıkça ifade edilmiştir. (Anayasa Mahkemesi'nin 24.05.1988 gün ve E.1988/11, K.1988/1 sayılı kararı). Oysa yapılan düzenleme iptal kararının gerekçelerine uygun olmamıştır. Yeni düzenlemenin iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi gündemine taşınması kuvvetle muhtemeldir.

Düşük ücret geliri elde edenlerde hiçbir ayırım yok

Anayasa Mahkemesi kararı %35'in üzerindeki gelir dilimini (aylık yaklaşık 4.250 TL'nin üzerinde gelir elde edenler) diğer deyişle yüksek maaş alan ücretliyi hedef almıştır. Oysa çalışanların büyük kısmının bu tutarın yarısı kadar bile ücret geliri elde etmediği düşünülürse, aslında iptal kararı ve akabinde yapılan değişikliklerin milyonlarca çalışanın ilgisini çekmediği anlaşılabacaktır.

Kanaatimizce vergilendirmede ücreti diğer gelir türlerinden ayırma kuralı düşük ücret dilimlerinde de gündeme gelmesi ve mali güce göre vergi ödeme ilkesinin, tüm ücretliler için uygulanması gerekir. Yüksek ücretlinin mali gücüne göre vergi ödemediği savunulurken, düşük ücretlinin kapsam dışında bırakılması haksızlıktır. Diğer deyişle vergilemede ayırma ilkesinin sadece tarifenin bir dilimindeki değişiklikle değil, tüm gelir dilimlerinde dikkate alınması gerekir. Bu nedenle 01.01.2006 öncesinde olduğu gibi ücret ve ücret dışı gelirler için ayrı taifeler uygulanması ve bu tarifelerin her diliminde asgari %5 puanlık fark öngörülmesi anayasal eşitliği ve hakkaniyeti sağlayacaktır.